

FRI PROGRAMVARE ER MER ENN KAMPEN MOT MICROSOFT

Åpent brev til FriProg-direktør Heidi Austlid

Sogn og Fjordane Fylkeskommune har valgt å standardisere på en Microsoft-plattform fordi de har funnet ut at det er mer lønnsomt enn Fri programvare. Det har fått FriProg-direktøren til å reagere: At de sparer penger på å velge Microsoft fremfor Fri programvare, er bare noe de tror, sier hun.

FriProg-direktøren hadde stått seg på å være saklig i sin argumentasjon for Fri programvare, fremfor å tilside sette uten videre ett års arbeid hos en bruker. Fri programvare er noe mer enn kampen mot Microsoft. De saklige argumentene for Fri Programvare finner hun hos NorStellas *Utvalg for Fri programvare (FriProF)*.

Å innlate seg på en bedriftsøkonomisk analyse av hva som "lønner seg" av Microsoft-produkter kontra Fri Programvare, er ofte en krevende oppgave, som ikke alltid faller ut til fordel for Fri Programvare.

Legg nemlig merke til hva Sogn og Fjordane legger til grunn for sin bedriftsøkonomisk, baserte beslutning (se CW 9. oktober): De sier driftskostnadene blir høyere med Fri Programvare *fordi de har ikke tilstrekkelig kompetanse i nærmiljøet for support til Fri programvare*; det har de for Microsoft-produkter. (Heidis kommentar til dette er at det ikke er langt fra Sogn og Fjordane til Oslo hvor kompetansen finnes!!).

Argumentasjonen rundt Fri programvare bygger på 3 grunnleggende elementer:

- Sette i gang tiltak som sikrer utbredelse av Fri programvare slik at et reelt markedsalternativ skapes
- Fri programvare dreier seg om noe mer enn å finne alternativer til Microsoft Office-produkter, etc. Det dreier seg om å oppmuntre IKT-selskaper til å legge fri programvare til grunn for utvikling av sine tjenester og løsninger
- Ideologien bak Fri programvare er begynt å spre seg til vanlig bedriftsøkonomisk tenkning om hvordan innovasjon og produktivitetsvekst kan skje.

1. Utbredelse

For å sikre *økt bruk* av Fri programvare må en stimulere til *økt utbredelse* som et markedsalternativ; ikke kjeft på brukere som av logiske, rasjonelle og økonomiske grunner velger noe annet.

Utvalget for Fri Programvare (driftet av NorStella og Abelia i samarbeid) pekte i sin tid på følgende tiltak for å stimulere utviklingen av Fri programvare i sitt høringsnotat til Næringsdepartementets Innovasjonsmelding:

- Unngå å "straffe" fri programvare når det gjelder incentiver for innovasjon og FoU.
- Offentlige innkjøp og offentlig FoU-budsjetter må gjennomgå for å sikre likeverdige vilkår for all programvare.
- Støtte fri programvare i såkalt "pre-competitive" forskning og standardisering
- Bidra til likeverdige og gunstige skattevilkår for utviklere av fri programvare.
- Stimuler til partnerskap mellom kommersielle selskaper og fri programvare-miljø.

- Unngå livslang ”lock-in” i utdanningssystemet ved å lære studenter generisk kunnskap i stedet for bruk av spesifikk programvare.
- Undersøke hvordan dekopling mellom maskin- og programvare kan øke konkurransen i markedene.

Slike tiltak griper ikke inn i den enkelte bedrifts valg av programvare, men fremmer *utbredelsen* av Fri programvare ***slik at det lettere står frem som et markedsmessig alternativ.***

Slike tiltak er også i europeisk sammenheng i ferd med å lykkes:

- Applikasjoner og tjenester basert på Fri programvare utgjør i dag anslagsvis 32 % av alle IKT-tjenester, og bidrar til å utgjøre 4 % av Europas brutto nasjonalprodukt (BPN).
- Mengden av fri programvare har blitt doblet hver 18-24 måned de siste åtte årene, noe som forventes å fortsette.

2. IKT-selskaper som bygger sin forretningsmodell på Fri programvare

Samtidig er arbeidet med Fri programvare noe mer – og annet – enn ”å ta rotta på Microsoft”. Det er også å oppmuntre til ***utvikling av IKT-selskaper som bygger sin produksjonsmodell på Fri programvare*** – og tjener penger på det.

FriProf-utvalget sa i sitt høringsnotat til Innovasjonsmeldingen dette:

”Norge er godt posisjonert både til å kunne ta i bruk fri programvare av god kvalitet, og til å kunne skape en innovativ klynge av selskaper innenfor fri programvare. Kombinasjonen av en høyt utdannet befolkning, tidlige brukere av ny teknologi og en moderne offentlig sektor gjør oss til effektive brukere av teknologi. I tillegg har vi allerede et godt knippe av meget gode selskaper innenfor dette området, for eksempel Trolltech, FreeCode, eZ Systems, Linpro og Mopo. Med hjelp av en aktiv næringspolitikk for å stimulere bruken av fri programvare, kan Norge bli en ledende nasjon i det økosystemet som omgir utviklingen av fri programvare.”

3. Fri programvare som innovasjonselement

FriProFs innspill til Innovasjonsmeldingen peker også på hvordan utviklingen av Fri programvare nå gir også bidrag til den vanlige ”bedriftsøkonomiske” holdningen til hvordan produktivitetsvekst og innovasjon skapes i sin alminnelighet. Det er påvist at bedriftenes innovasjonstiltak blir mer og mer ”åpen” i betydningen av at ansatte, kunder, leverandører, og endog konkurrenter trekkes inn i innovasjonsprosessen, fremfor å la innovasjon være en ”lukket” prosess innenfor egen bedrift, og resultatet patenter – eller proprietære IKT-systemer. Fri Programvare-bølgen gir derfor også betydelige side-effekter.

Derfor kjære Heidi:

Fri programvare er fint. Det er også Fri konkurranse.

Utbredelse av Fri programvare ligger i stimulering av forskning og utvikling av Fri programvare slik at det kan konkurrere med proprietære løsninger i en fri konkurranse. Kampen om Fri programvare går ikke bare å tilby alternativer til Microsofts

programprodukter. Men også å stimulere veksten av IKT-bedrifter som bruker dette som innsatsfaktor i sine løsninger og tjenester til markedet.

I stedet for å sutre over den enkelte etat eller bedrifts (Sogn og Fjordanes) ”håpløse” valg av å standardisere på Microsoft-produkter, bør FriProg være opptatt av stimuleringstiltak gjennom FoU-aktiviteter og skattemessige incitamentet till IKT-bedrifter som legger Fri Programvare til grunn.

Det er bare da *markedsalternativet* Fri programvare kan bli bedriftsøkonomisk lønnsomt.

Arild Haraldsen .